

NYERGES ANDRÁS

A barátságsszédelgő

(RÉSZLET AZ AZONOS CÍMŰ REGÉNYBŐL)

Aznap, amikor Kaskötő Lacit elültették mellőlem, a kicsöngetésig még tartottam magam, de hazafelé már végigbögtem az utat. Laci a túloldali járdán ment, egyedül, de tudtam, eszembe se juthat átmenni hozzá és megpróbálni beszélgetni, mert abból csak még nagyobb baj lenne. Amikor a sarkon szétváltak az útjaink, ő elfordult balra, én mentem jobbra, és csak arra tudtam gondolni, hogy évek óta mindig együtt jöttünk haza, mindent megbeszéltünk, és abban is megállapodtunk, hogy ebéd után, amilyen hamar csak lehet, folytatjuk, vagy náluk, vagy nálunk, aszerint, melyik lakásban látszik lenni nagyobb békesség. Ennek vége, és már nem is lesz így többé soha, ez dörömbölt a fejemben és a sírást otthon se tudtam abbahagyni, sírtam egész délután, sőt még este is. Valami baja lehet a gyereknek, nagyanyám ezzel fogadta a szüleimet, se nem iszik, se nem eszik, csak ordítva bóg, már csurom víz a díszpárna. Kérdezgettek, hogy mégis, mi történt, de ha egyáltalán abba tudtam hagyni a sírást, csak mondattöredékek buktak ki a számon, a Lacit, a Lacitól el, szétültettek minket. Anyám volt a kíváncsibb, milyen Laciról beszélsz, de a kérdés még zokogás közben is sértett, hát milyenről, a legjobb barátomról. Szóval a Kaskötőről, szögezte le, mintha már az is eredmény lenne, hogy ez a rejtély megoldódott, apámnak ő magyarázta el, tudod, az, akivel óvoda óta barátok, mégsem hiszem, hogy a gyereknek egyedül ez lenne a baja, a homloka is forró, talán bujkál benne valami, hívjuk ki a körzetit. Apámnak az ötlettől eltorzult az arca, Afffriccset minek, kérdezte megvetően, annak aztán semmi értelme, de anyám a nagy riadalmában képes volt azzal érvelni, hogy Fritsch doktort most már Zsigraynak hívják, mire apám bosszankodva legyintett, mert attól már rendesebb is? Felőlem kihívhatod, de én addig átmegek a Zubiékhoz, mert ha meglátom a sunyi rókapofáját, nem állok jól magamért.

A doktornak a háború után pár évig a színét se láttuk, aztán felbukkant megint, s amilyen a sors, újból ő lett az, akihez baj esetén fordulhattunk, csak most nem házi orvosnak, hanem körzetinek hívták. A szüleim megtehették, meg is tették, hogy kerülik őt, hiszen a munkahelyükön volt üzemi orvos, de hozzám nem lehetett mást hívni. Szerintem meg fogja emberelni magát, mondta anyám, az nem létezik, hogy ne emlékezzen rá, mit művelt a gyerekekkel, ajánlom is, hogy eszébe jusson, volt apám válasza. Fritsch engem negyvennégy nyarán látott elő-

ször, amikor négy és fél éves voltam, és napok óta nem ettem, a lázam meg csak ment egyre följebb és följebb. Mivel fizetni kellett a vizitért, anyám előbb felhívta apámat az Emergē raktárában, és bejelentette, hogy már negyvenegy fokos a lázam, apám meg azt mondta, a gyereken nem spórolunk, hívd a Fricccset, s akkor kezdte három ef-fel mondani a doktor nevét. Fritsch csalódottan és fitymálva nézett körül nálunk, és pofákat vágott, mikor a nyelvem lenyomásához kért kánálról megállapította, hogy nem ezüst, de mégcsak nem is alpakka, megkopogtatta a hátamat, ebből állt a vizsgálat, s annyit mondott, priznic, sok folyadék, holnap megint eljövök, kedves Nyergesék, nem kell mindentől pánikba esni. Nem mindentől, mentegetődzött anyám, de félünk, hogy a magas láz a gyerek szívére megy. Fritsch felhúzta az orrát, a diagnózist talán bízzák rám, de ha szeretné, asszonyom, hogy valami drága gyógyszert írjak fel, csak szóljon, én a maguk helyzetére akartam tekintettel lenni. Másnap apám is otthon maradt, hogy ő beszéljen veled, doktor úr, a fiam egyre betegebb, nem kéne alaposabban megvizsgálni? Anyám is összeszedte a bátorságát, egy konzílium talán nem ártana, szólhatnánk a Charitéből Győri doktornak. Fritsch sértődötten bekattintotta a táskáját és felállt, egy Nyerges Andriskának tán még én is jó leszek, s azzal elment. Apám később ölben vitt át a Charitéba, ahol az ügyeletes első kérdése az volt, tudják-e, hogy az utolsó pillanatban jöttek, mert ha tovább várnak, a gyerek nem éri meg a holnapot.

Affriccs külsőre ugyanolyan volt, mint nyolc évvel ezelőtt, nem látszott rajta az izgalom legcsekélyebb jele sem, pedig azóta nem járt nálunk, hogy azt a *tán még én is jó leszeket* kiejtette a száján, s az futott át az agyamon, lehetséges-e, hogy nem emlékszik rá, vagy – ez tűnt ki a viselkedéséből – ő érzi úgy, hogy túltette magát a régi sérelmén, és nekünk van okunk hálásnak lenni. A homlokomra tette a kezét, egy kis idegláz, mondta anyámnak, kapjon pár szem sevenalettát, de kamillatea is megteszi, alszik egyet és holnap már mehet iskolába. Lehajolt hozzám, erősen két ujja közé csippentette az arcbőrömet, sajnálom, fiatalember, súgta, ha lógni akarsz, jobbat kell kitalálnod.

Ezek után magától értetődő volt, hogy pár napig otthon maradjak. A folyamatos sírhatnékomban ugyan elmúlt, de ha csak eszembe jutott is, hogyan néznének rám az osztálytársaim, máris vad szégyenérzet fogott el, amitől elöntött a verejték, és szinte láttam, amint megmutogatnak egymásnak, ez az, aki mellől elkéredzkedett még a legjobb barátja is. Fogalmam sem volt, mivel védekezhetnék ez ellen, hiszen tanári önkényre már csak azért se foghattam a szétültetést, mert az órát követő szünetben elterjedt, hogy miért kellett eltűnnöm a padból: Förster Lucsi akart együtt ülni Kaskötő Lacival, és mivel Försternek a szülői munkaközösség elnöke, olyasmit, amiért ő jár közben, osztályfőnökünk, a bagolyképzű Páva Borbála nem tagadhat meg. Ez még nem is lett volna akkora szégyen, és főleg nem az én szégyenem, és nyilván akadtak volna, akik engem sajnálnak, hiszen köztudomású volt, hogy Försternek, aki tavaly érkezett az osztályunkba negyven-

kettedeknek, a háború előtt gimnáziumi igazgató volt az apja, és most is tanít, de egy másik általánosban, ezért ők bármit el tudnak intézni, mert az összes tanár egy brancs, mit számít ehhez képest, hogy én hat éve ülök abban a padban. Annak idején eltartott egy ideig, míg rájöttem, hogy mitől ellenszenves Lucsi már első pillantásra: valamilyen módon a házi orvosunkra, Affriccsre hasonlított, ő is magas volt, vékony, gesztenyeszín hajú, hideg kék szemű, és a modora lekezelő, mintha valaki eleve eldöntötte volna, hogy hozzá képest mi alsóbbrendűek vagyunk. Amikor többször is hallottam a különböző tárgyakból felelni, rájöttem, hogy mindig csak azt darálja, ami a tankönyvben van, igaz viszont, hogy azt szó szerint. Meg is kapta rá az ötösét, akár matematikáról, akár irodalomról volt szó, de sosem derült ki, hogy azt, amiről szó van, utálja-e vagy szereti. Véleménye épp úgy nem volt, ahogy verítéke sem, tornaóra után sem volt soha izzadt, és a tanítási nap végén a keze sem volt tintás, ahogy a fülete sem szamárfüles. Mindig úgy festett, mintha skatulyából húzták volna ki, s amikor mérgemben azt a gúnynevet adtam neki, hogy Arisztid, én tettem magam nevetségessé, noha az osztályban azt rebesgették, hogy Försterék nemesek, talán bárók, csak ezt most titkolniuk kell, de én meg az „r” betűt nem tudtam kimondani és a gúnynev az én számból Ajisztidnek hangzott.

A következő szünetben Kaskötő Laci teli szájjal világgá kiabálta, hogy ő volt az, aki nem akart többé mellettem ülni, és valósággal kérkedett is vele, hogy neki már nem én vagyok, hanem a Förtster a legjobb barátja, mintha ezzel följebb lépett volna valami titkos ranglétrán. Azt is kiabálta, hogy boldog, amiért végre megszabadul a Nyergestől, aki egy pióca, és szinte mentegetődzött, hogy eddig velem egy padban ült, úgy állította be, mintha csak megsajnálta volna annak idején, de ebből elég, csak hát sokáig sehogysem bírt levakarni magáról, pedig amit ki kellett állnia nap mint nap, az nem volt semmi, fel kell jönnie hozzám, vagy én mentem fel hozzájuk, és ez unalmas volt, mert a Nyergesnek csak olcsó vacakjai vannak, a vonatát például kézzel kell tologatni, és mindig olyat kell játszani, amit mi magunk találunk ki, mert az ingyen van, bezzeg a Försternek német gyártmányú villanyvonata van, és Capitalyja, amit betiltottak. De annál izgalmasabb, és náluk hollandi kakaót adnak uzsonnára, meg szalámis vajas kenyeret.

Lacit nem zavarta, hogy hallom, amit mond, pedig a szeme sarkából láthatta, hogy ott állok a közelben, és emlékezhetett rá, hogy mit meséltem neki Försterékről, akik engem előbb hívtak meg, mint őt, előttem csak Miklas járt náluk, az osztály egyetlen kitűnő rendűje, utána következtek a jelesek, utánuk meg a jó rendűek, de úgy látszik, senki sem akart Lucsi legjobb barátja lenni, jöhettek hát azok, akiknek közepes az átlaguk. Hogyhogy ezt Laci nem érzi megalázónak? Nem is értettem, miért nem számít neki. amit a Lucsinál töltött délutánról meséltem, s arra gondoltam, ha nekem azt mesélik, hogy a legjobb barátomat valahol megfenyegették, megalázták és megbántották, én oda biztosan a lábam se teszem be többé, Laci – ez most derül ki –, úgy fogta fel, hogy belőlem a sárga

irigység beszél, ő bezzeg boldogan járna fel játszani Försterékhez, enné az uzsonnájukat, csodálná azt, amiről tőlem hallott, a hatalmas lakást a fehér szárnyas ajtókkal, Lucsi különszobáját, a levendulaillatú mamáját, a mahagóni könyvszekrény üvege mögött a drága sorozatokat, egyébként ez volt az a dolog, amit én is irigyeltem, mert megvolt nekik a százkötetes centenáriumi Jókai, a sötétbordó kötésű az arany cirádákkal, de megálltam, hogy ne kérjek kölcsön egyet se, és milyen jól tettem, mert most cserébe a Jókaiért úgy kezelnének, mint a szolgájukat, arra is büszke voltam, hogy a kakaójukat sem ittam meg, bárhogy birizgálta az orromat a mesés illat. Jobb lett volna oda se mennem, ez rögtön eszembe jutott, amikor az előszobában le kellett vetnem a cipőmet, és izgulhattam, nem lukadt-e ki nap közben a százszor megstoppolt harisnyám, de akkor már késő volt, a karmaik közé kerültem, s akkor lett végképp elegendő, amikor Lucsi elővette a villanyvonatát azzal a csatakiáltással, hogy te illet még úgyse láttál. Amikor észrevettem az oldalán a feliratot, úgy mondtam ki, ahogy le volt írva, a *made*-t e-vel, és a *germany*-t ny-nyel. Lucsi hosszan, kitartóan röhögött ezen, ismételte a *germany*-t, és azt mondta, ezt az anyjának is hallania kell, elindult valamerre a lakásban, én meg egy darabig mentem utána, de aztán a sok ajtótól elbizonytalanodtam, nem tudtam, melyiken mehettem be, s ahogy álldogáltam az előszobában, nem lehetett nem hallanom, hogyan méltatlankodik, kár volt ezt idehívni, igazán, hadd rúgjam ki, nem akarok egy tahóval barátkozni. Legszívesebben visszaordítottam volna, hogy én se ővele, de csak ezután jött a java, mert amivel az anyja csitítgatta, attól még gyűlöletesebbé váltak számomra mindketten, ne használj ilyen durva szavakat, nem tahó, a szülei nyilván valami gyorstalpalón szereztek a diplomájukat, ha egyáltalán van nekik olyan, ne a mi mércénkkel mérd őket. Elég, ha ez a fiú jóindulatú veled és fölnezz rád, menj vissza hozzá, legyél türelmes vele, mindjárt jövök én is, hozom az uzsonnát.

Elegendő lett Försterékből, elindultam arra, amerre az előszobát sejtettem, és elkezdtem visszahúzni a cipőmet, de Lucsi nesztelenül mögöttem termett, egyszerűen elkapta a karomat, és hátracsavarta, mit képzelsz, nem mész sehová, mindjárt kapod az uzsonnát. Tőletek nem kell semmi, kiabáltam és megpróbáltam kiszabadulni a markából, de sokkal erősebb volt nálam, térdelésre kényszerített, akkor mész haza, amikor Lucsi bácsi megengedi, érted, kis tahó? Te rohaddék, kiabáltam kínomban, erre még egyet csavart a karomon, mi folyik itt, hallottam a következő pillanatban, és Försterné kezében finom csörömpölésbe kezdtek a tálcára rakott csészék, a kakaó illata pedig betöltötte az előszobát, Lucsika, engeddd el az osztálytársadat, te pedig, kisfiam, még sosem hallottál róla, hogy vendégségben mi illik és mi nem? Ugyan, már, anya, szólt közbe Lucsi, tahó szülőtől csak tahóságot tanulhatott, Meglendítettem a lábamat, hogy bokán rúgjam de mintha megérezte volna, hogy mire készülök, újból elkapta a karomat és odébb penderített, az anyja pedig csak állt és sopánkodva korholt mindkettőnk, jaj, mit műveltek, gyerekek, nektek, jobb családból való fiúknak össze kéne tartano-

tok! Hörgésszerű hang tört fel a torkomból, tartson össze a Lucsival a halál. Nahát, ez csúnya volt, nagyon csúnya, mondta Försterné, aztán nyelt egyet, és így folytatta, őrsvezető létedre rossz példát mutatsz, éppen neked nem illene ilyet mondanod. És a Lucsi mondhatja, hogy ruszki szar? Csend lett, Lucsi csak hápogott, az anyja pedig levegő után kapkodott, aztán sikítva a fiának támadt, miket beszélsz az iskolában, te kis hülye, hogy mondhattál ilyet, tönkre akarsz tenni minket? Lucsi a vállát vonogatta és rám sziszegett, na, ezt még megbánod, Nyer ges, nagyon megbánod, az anyja azonban valóságos pánikba esett, fogd be a szádat, már elég bajt csináltál, s hirtelen gondolkodóba esve nyájasan hozzám fordult, mondd csak, ezt elmondtad már valakinek, az osztályfőnököknek, vagy Bányainé tanárnőnek, kinek? Senkinek, vágtam rá, én nem vagyok spicli, de hát hallottam. És a Kaskötő Laci is hallotta, és ha a Lucsinak a ruszki a szar, hát nekem meg az ő náci vonata a szar, tessék tudomásul venni! Försterné arcán megkönnyebbült mosoly terült szét, köszönöm neked, tudtam én, hogy rendes gyerek vagy, Lucsika örülhet, ha ilyen barátja lesz, de amíg mi itt ácsorgunk, kihűl a kakaó, lelappad a tejszínhab, gyertek uzsonnázni. Nekem innen nem kell semmi, tessék hagyni, hogy hazamenjek, s az ajtót a következő pillanatban be is vágtam magam után, csak úgy zengett tőle a lépcsőház, Lucsi kiugrott és utánam ordított, dögölj meg, hülye tahó, egyszer úgyis elkaplak, úgyis szétverem a pofádat! Amikor elmeséltem Lacinak, hogy mi történt velem Försteréknél, és próbáltam úgy tenni, mintha végül én maradtam volna felül, ő csak somolygott, és olyankat mondott, hogy akármilyen is Lucsi, a kakaójukról mindenki azt mondja, hogy az fantasztikus, Most, utólag tűnik csak fel, hogy nem állt se mellém, se Lucsi mellé, csak faggatott a lakásról, a játékokról, Försternéről, és amikor azt is elmondtam, hogy Lucsi mennyire erős, akkor szólt csak közbe, na, azért őt én el tudnám intézni. Akkor magától értetődőnek tartottam, hogy ez nem jelenthet mást, mint kiállást mellettem, ha Förster újra bántani akarna, majd vele gyűlik meg a baja. Most kezdem gyanítani, hogy már ezt sem úgy értette. Nem érte be azzal sem, hogy kirakatott a közös padunkból, úgy beszél a barátságunkról a többieknek, mintha azt akarná elérni, hogy soha többé ne is kelljen meghallgatnia, és ne tehessek fel neki kérdéseket, hiszen a dumálás az én erősségem, nem az övé. Rendben van, gondolom, de akkor ő se hazudozzon rólam és a szüleimről. Az sem tisztességes dolog, hogy fel akar hergelni, ugorjak csak neki, ő pedig, mivel sokkal erősebb, majd lecsap, mint a taxiórát. Még az ereje is a barátságunkra emlékeztet, tavaly együtt jártuk be a fél várost, hogy szerezzünk neki súlyzót az otthoni gyakorláshoz, évek óta azért rakta félre az összes zsebpénzét, hogy súlyzót vehessen, de minden sportszerboltban azzal rázták le, hogy magánszemély részére nincs árusítás, mire én találtam ki, hogy akkor kérjen igazolást Tormától, a tornatanárunktól, hogy az iskolai sportkör részére kell vásárolnia. A papírral elkísértem a Nagysándor József utcai áruházba, ahol a pecsét megtette a magáét, s attól fogva Laci nem győzött dicsérni az ötletemért. A bicepsze már vastagabb

volt, mint az én combom, eszembe se juthatott, hogy velem verekedjek, de nem az tartott vissza, hogy mekkorákat kapnék, ha megütném, bár az is megfordult a fejemben, hogy annál, amiket rólam mondott, az is jobb lenne, ha péppé verne, hanem az esztelen remény, hogy talán még sincs veszve minden. Ha viszont megüt, akkor nincs tovább, akkor nincs többé Kaskötő nevű barátom.

Motoszkált bennem az eddigieknél is szörnyűbb gyanú, hogy a barátságunkról talán eddig is csak képzeltem, hogy van. Amit a keserűség felszínre hozott, azt rémületemben gyorsan visszanyomtam a mélybe, mert még mindig jobbnak tűnt arra gondolni, hogy Laci mostanáig valóban a legjobb barátom volt, és csak nemrég romlott el valami, tegnap vagy éppenséggel ma, s ezzel nincs más dolgom, mint megérteni, azaz rájönni, hogy mit követtem el, mert nyilván én követtem el valamit, tudtomon kívül, mint belátni, hogy mindvégig tévhitben éltem. Talán az volna a megoldás, hogy én próbáljam, amit elkövettem, jóvá tenni, tudtára kéne adnom, hogy szánom-bánom, bár fogalmam sincs, mit szánok-bánok, mégis kész vagyok rá, csak engedje, hogy bebizonyítsam, igenis én vagyok a legjobb barátja. Elviselni csak azt nem tudom, hogy a világot kelljen igazságtalannak éreznem, és mindenki más rendjén valónak találja, ha Laci szabadulni akar tőlem. Úgy éreztem, ezzel gondolatban elmentem a méltányosság legvégső határáig, mert valójában nem követtem el semmit Laci ellen, viszont amit ő mondott, abból egy szó sem igaz, vagy nem úgy, ahogy ő mondta. Kínban is voltam emiatt, mert világos lett számomra, hogy ezt itt az iskolaudvaron senkinek sem tudom jól elmagyarázni, és szégyellném is, hogy magyarázkodnom kell,

Lacival más a helyzet, tőle mindenáron meg kell tudnom, minek mi az oka, mi miért volt, csak hogy mit tegyek, ha éppen ő nem áll szóba velem? Vajon miért tesz úgy, mintha semmit sem tudna olyan dolgokról, amiknek nagyon is jól ismeri az okát, ahogy én is tisztában vagyok az ő életkörülményeikkel, mégse áll nekik az osztályban azt terjesztetni, hogy a Kaskötőéknél nincs hol játszani, hiszen eleget voltam náluk, tudom jól, hogy az egyik szobájukban van a szabóműhely, a hall pedig, ahol a tükrök vannak meg a próbababák, arra kell, hogy a kuncsaftoknak legyen hol várniuk. A másik szoba a háló, ott sincs hely ilyesmihez, van viszont egy nagy erkélyük, azon lehet játszani, mármint addig, ameddig a nagyanyja haza nem ér a múzeumból, ahol teremőr, mert ha meglát minket odakint, elkezd szörnyülködni, leszakad a korlát kész a szerencsétlenség, azonnal gyertek be onnét! Ocsmány dolog volna emiatt azt kiabálni, hogy sose szerettem náluk lenni, hiszen ha nincs az az erkély és az erkélyablaknak nincs kitámasztható spalettája, tankunk se lett volna, amivel Berlinig robogjunk, hogy felszabadítsuk. Felzaklatva, tehetetlenségem tudatában szinte csak gépiesen bóklásztam vissza csöngetéskor a tanterembe, ledobtam magam az új helyemre, amit utáltam, mert szűknek éreztem az új padot, és sóvárogva néztem a régit, de annak, amit a tanár magyarázott, a fele se hatolt el az agyamig. Magamban egyvégtében Lacival folytattam néma és indulatos párbeszédet, s közben megszűnt számomra

a külvilág, mindenáron meg akartam értetni magam velem, hogyhogy nem érzed, mennyire igazságtalan vagy, te nagyon is tudod, hogy miért nincsenek drága játékaim, eddig azt hittem, előtted ezt nem kell szégyellnem, sőt, ha valaki, te érted meg igazán, hiszen mostanában nektek is rosszul megy, magad mesélted, hogy az irigyelt legód meg az ólomkatonáid abból az időből valók, amikor még jobban álltatok, és azért mesélted el, hogy éreztesd velem, ebben sincs köztünk különbség, csakhogy nekünk régen se volt pénzünk, annyira nem volt, hogy amikor még létezett háziúr, és körbejárt behajtani a laktórt, nálunk hiába csöngetett, kiabált, dörömbölt, mi úgy tettünk, mintha nem lennénk otthon, anyám a szájamra tette a kezét, ugyanis éppen beteg voltam és rázott a köhögés, tartsd vissza, csillagom, kérte suttogva, csak egy kicsit tartsd még vissza, mindjárt elmegy. És amikor ezt elmeséltem, úgy bólogtál, mint aki érti, hogy mit akarok ezzel, és azt is értetted, hogy számomra ez a nap azért boldog emlék mégis, mert a szüleim nem győzték ismételni, hogy én mentettem meg a családot, és mire lettem volna büszke, ha nem erre? Te meg cserében elmesélted, hogy nálatok is vannak gondok, főleg mióta a papád ritkán kap megrendelést, vagyis áll a szabóműhely, de a segédet azért fizetni kell. Néha hallod is, hogy ők ketten apáddal együtt szídják a konfekcióipart, ami tönkreteszi a szabókat. Annyira nincs bevétel, hogy hétszám száraz tésztát meg sárgaborsót esztek, mikor mi van a spájzban, és arról is ugyanazt gondoltuk, hogy nincs undokabb étel a sárgaborsó-főzeléknél, amiben nálatok is vastag rántáscsomók úszkálnak, és a hús szaftja, amivel a nagyanyáink meglocsolják, nem is szaft, csak piros zsír, ami csíkban ottmarad az ember szája körül. Ha ezen akkor olyan jól megegyeztünk, most utólag miért nem jut eszedbe? És a vonatmról se mondtad soha, hogy utálsz vele játszani, és azért utálsz, mert tologatni kell, viszont amikor elmeséltem, hogy a szüleim azon a karácsonyon, mikor ezt tették a fa alá, odakuporodtak mellém a padlóra, és apám az építőköcskáimból állomást épített, anyám pedig behozta a konyhából a legkisebb fakanalát, kinevezte sorompónak, és leeresztette meg fölemelte a mozdony előtt, mintha bakter volna, és bekiabálta az állomások nevét, nem volt vita köztünk, hogy ez volt benne az igazi ajándék, s akkor úgy éreztem, még irigyled is a vonatomat. Mikor hazudtál, Laci, régen vagy most? Alkalom éppen lett volna rá, hogy leszöld a vonatomat, amiért csak fából van, én magam jelentettem ki, hogy szerintem tiszta hülyék, akik ilyenre csinálták, mert ha nem festik pirosra a mozdony orrát és nem kékek, sárgák, zöldek, hanem feketék a vagonok, a vonat olyan lenne, mint az igaziak, amiket az ablakunkból kinézve látunk, ahányszor egy ilyen bepöfög a Nyugati pályaudvarra. A felnőtteknek tudniuk kéne, hogy egy gyerek nem azt szereti, ha gyerekek nézik, arra vágyunk, hogy komolyan vegyenek minket, épp mintha felnőttek volnánk. Erre azt mondtad, hogy szerinted is így van, és nem neveltél ki, mikor megmutattam, hogyan próbáltam segíteni a vonatom tarkaságán: a konyhaasztal fiókjában találtam smirglit, azzal álltam neki ledörzsölni a piros festéket, az zavart a legjobban, és közben észre se vettem, hogy apám haza-

jött és az ajtófélfának támaszkodva nézi a munkálkodásomat, sőt odahívja anyagát is, büszkén suttog neki, mert azt hiszi, nem hallom, mit beszél, nézd, hogy dolgozik a kölök, még a végén örökölte az én szerelési hajlamomat, te Ági, ha ez igaz, én kiugrom a bőrömből! Tisztázni akartam, hogy mit művelek törökülésben a padlón, leszedem a pirosat a mozdonyról, magyaráztam, mert ez így egy kicsit dedós. Apám bólintott, az ötlet jó, mondta, csak fordítva tartod a smirglipapírt, kisbocsom, azért nem akar sikerülni. És minden átmenet nélkül mentegetőzni kezdett, tudom, hogy léteznek pipecebb vonatok is, de nekünk, kisbocsom, csak ilyenre tellett, és még ehhez is a keresztapádnak kellett besegítenie. Anyám riadtan súgta a fejem fölött, jaj, a Félixről ne, de addigra én már megkérdeztem, ő mostanában miért nem jön soha, apám pedig kínban volt, hogy mit válaszoljon erre, vakarta is a koponyáját ott, ahol már kikopott a haj, ezt te még nem értheted, a Félix sváb, és a svábokat elküldték. Anyám dühösen felszisszent, hát kellett ez, most aztán hogy magyarázod el egy hétévesnek, hogy mi történt? Nem kellett elmagyaráznia, engem az egészből csak a sváb szó érdekelt, azt mondtátok, hogy a Félix bácsi zenész, az is, kezdte apám, remek pozanos volt, csak hát a, de a folytatásra már nem voltam kíváncsi, a smirgli fekete oldalával tényleg jobban ment a munka, s apám megkönnyebbülve odébb állt. Téged, Laci, másnap megkérdeztelek, mi az, hogy sváb, a sváb az a fritz, mondtad némi fejtörés után, mire én az utolsó pad felé bökve azt kérdeztem, akkor a Zelenka Frici is sváb? Később jutott eszembe, hogy ez nem stimmel, mert a keresztapámat Félixnek hívták, és Félinek becézték, vagyis mégse lehet fritz. Ennél persze jobban izgatott, hogy mit szólsz a munkám eredményéhez, megmutattam a mozdony összekaristoltt orrát, és elszontyolodva közöltem, hogy így se lett igazibb, de neked támadt egy remek ötleted, hogyan tudnánk feketévé változtatni, és nem sajnáltad rá a HB-s Faber-Castell ceruzádat, ami majdnem akkora kincs volt, mint egy Kohinoor, és elkezdted besatírozni a mozdonyt, ami a grafittól nemsokára tényleg olyan lett, mintha a kémény füstje kormozta volna be.

Az a legkevesebb, gondoltam óra közben, hogy választ kapjak a kérdéseimre, és a következő csöngetéskor elindultam a régi padom felé, de Lacinak elég volt ezt a szándékomat megsejtenie, hogy már messziről az öklét mutassa, és rám ordítson, hagyjál békén, Nyerges, ha nem hagysz békén, beverem a pofád! Volt valami a hangjában, amiből úgy éreztem, tényleg képes volna megütni, de ettől az egész csak még felfoghatatlanabb lett, és már nem az sarkallt, hogy változtassak a helyzeten, világos volt, hogy azt már nem lehet, de érteni szerettem volna, hogy mi történik. Igazán ne haragudj rám, jött ki valami nyöszörgésszerű hang a torokból, az sem érdekelt, hogy haragudni nem neki, nekem volna okom. Ha ezen múlik még valami, inkább beismerem, hogy hibás vagyok, csak tudjam meg, hogy miben? Laci, nem akarlak bántani, csak áruld el, mi bajod velem, és amint ezt kimondtam, már tudtam, hogy nevetséges, amit mondok, én, a nyöszöge, ha akarnám, se tudnám bántani őt, a súlyzók királyát, de akkor már késő volt, repült

a fejemhez a magyar irodalom hatodik osztályosok számára, aminek puha fedele volt s így nem az ütése fáj, hanem az, hogy Laci éppen a kedvenc tantárgyam könyvét vágja hozzám, ez bárki más részéről a véletlen műve lett volna, de ő pontosan tudta, hogy az irodalom mennyire fontos nekem, és amíg egy padban ültünk és legjobb barátok voltunk, ez tetszett is neki, ki vette észre a Hunyadi téri piacon azt a nénit, aki a Csengery utca felőli részen könyveket árult a kosarából, ki szúrta ki, hogy hat forintért ad egy Erdély aranykorát, ki szólt nekem, hogy tanítás után egyből menjünk oda, hátha még megvan, és amikor kisült, hogy csak öt forintom van, ki adta kölcsön a hiányzó hatodikot, és ki mesélgette büszkén, a fülem hallatára is, hogy a legjobb barátjának már valóságos Jókai-gyűjteménye van, aminek a tizenegyedik darabját éppen ő segített megszerezni, ki más, mint te, Kaskötő Laci?

